

Силабус навчальної дисципліни

Фаховий коледж

Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Освітньо професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр	Форма навчання	денна	Навчальний рік/ семестр	2025-26 н.р. Четвертий курс VIII. семестр
-------------------------------------	----------------------------------	-----------------------	--------------	--------------------------------	--

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Основи інклюзивної освіти
Циклова комісія	Соціальна робота
Освітня програма	Соціальна робота 2022р.
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни: Обов'язкова Кількість кредитів: 5 Кількість годин: 150 Лекційні заняття: 40 Семінарські заняття: 40 Самостійна робота: 70
Викладач(і), відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, адреса електронної пошти викладача/ів)	Гогола Стефан Стефанович, викладач, спеціаліст вищої категорії gogola.istvan@kmf.org.ua https://classroom.google.com/c/NzExMDI5ODEwNTcx консультації за домовленістю
Пререквізити навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Основи інклюзивної освіти» обов'язковий освітній компонент ОПП підготовки фахових молодших бакалаврів фахової передвищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота. Пререквізитами освітнього компоненту «Основи інклюзивної освіти» є навчальні дисципліни: «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Соціальна психологія», «Методи соціальної роботи», «Основи медичних знань та охорона праці»
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни,	Мета вивчення дисципліни «Основи інклюзивної освіти» — формування у студентів системи знань про теоретичні засади, принципи та законодавче регулювання інклюзії, а також розвиток практичних компетентностей, необхідних для ефективної соціальної підтримки, супроводу та

**основна тематика
дисципліни**

інтеграції в освітнє середовище осіб з особливими освітніми потребами (ООП) та їхніх сімей.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

■ Розкриття сутності інклюзивної освіти, її філософії, історії становлення та місця в системі соціальних цінностей.

■ Ознайомлення з основними категоріями особливих освітніх потреб (ООП) та психолого-педагогічними особливостями розвитку таких осіб.

■ Вивчення законодавчої бази та нормативно-правового забезпечення інклюзії в Україні та міжнародних документів.

■ Формування навичок соціального працівника щодо оцінки потреб осіб з ООП та їхнього оточення (сім'ї, заклади освіти).

■ Набуття знань про організацію інклюзивного освітнього середовища та роль соціального працівника у створенні індивідуальної освітньої траєкторії (ІОП).

■ Розвиток компетентностей у сфері психолого-педагогічного супроводу учасників інклюзивного процесу, зокрема батьків та педагогів.

■ Аналіз міждисциплінарної взаємодії соціального працівника, корекційних педагогів та інших фахівців у команді супроводу.

■ Оволодіння технологіями соціальної підтримки сімей, які виховують осіб з ООП, для їхньої успішної соціалізації та інтеграції в громаду

Компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 9. Здатність до самостійної та командної роботи

ЗК 10. Здатність до налагодження взаємодії між учасниками групи в процесі виконання завдань.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.

СК 5. Здатність виявляти потреби населення у соціальних послугах.

СК 6. Здатність організовувати та контролювати надання соціальних послуг.

СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.

СК 12. Здатність дотримуватися етики професійного спілкування і стандартів соціальної роботи.

СК 15. Здатність супроводжувати дітей з інвалідністю під час навчання, сприяти всебічній інклюзії дітей з особливими освітніми потребами.

СК 16. Здатність застосовувати соціально-педагогічні технології в роботі з різними категоріями клієнтів різних вікових груп.

Програмні результати навчання:

РН 5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 7. Застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг.

РН 9. Здійснювати соціальне інспектування й оцінку потреб уразливих категорій громадян, у тому числі тих, хто опинився у складних життєвих обставинах.

РН 10. Організовувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації отримувачів соціальних послуг.

РН 12. Знаходити рішення для покращення соціального добробуту і соціальної безпеки громадян.

РН 13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.

РН 16. Здійснювати соціально-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами

РН 17. Застосовувати мовленнєві техніки для створення конструктивного діалогу між суб'єктами соціальної взаємодії

Зміст навчальної дисципліни.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

МОДУЛЬ 1. Інклюзія як соціальна філософія та правова основа

1. Сутність, принципи та моделі інклюзії
2. Правові основи (Конвенція ООН, Закон України) та Етика інклюзії.
3. Функції ІРЦ, Індивідуальна програма розвитку (ІПР) та команда супроводу
4. Бар'єри (Фізичні, Соціальні, Комунікативні) та універсальний дизайн.

МОДУЛЬ 2. Інклюзія осіб з порушеннями зору та слуху.

5. Психологічні особливості дітей з порушеннями зору
6. Соціально-психологічна підтримка сім'ї, де є дитина з порушенням зору.
7. Психологічні особливості дітей з порушеннями слуху
8. Комунікативні адаптації: жестова мова, використання технічних засобів.

МОДУЛЬ 3. Інклюзія осіб з порушеннями опорно-рухового апарату та мовлення.

	9. Психологія дітей з порушеннями ОРА: Соціалізація та проблеми мобільності. 10. Роль соціального працівника в архітектурній та соціальній адаптації (безбар'єрність) 11. Психологічні особливості дітей з порушеннями мовлення 12. Соціально-комунікативна підтримка осіб з розладами мовлення МОДУЛЬ 4. Інклюзія осіб з інтелектуальними порушеннями 13. Категорії інтелектуальних порушень та їхня психологічна характеристика 14. Принципи та методи соціально-педагогічної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями. 15. Психологічна підтримка родин та формування життєвих компетенцій. МОДУЛЬ 5. Інклюзія осіб з розладами аутистичного спектру (рас) та емоційно-вольовими порушеннями 16. Розлади аутистичного спектру (РАС) 17. Психологія дітей з емоційно-вольовими порушеннями та синдромом дефіциту уваги
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Основи інклюзивної освіти» здійснюється згідно «Положення про систему оцінювання знань здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі Закарпатського Угорського Інституту імені Ференца Ракоці II» на основі накопичувальної (рейтингової) системи. В основу накопичувальної системи оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти покладено покроковий контроль за визначеними критеріями і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну та практичну діяльність здобувачів освіти в процесі навчання. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення різних видів аудиторних занять, у тому числі й занять у дистанційному режимі, а також для перевірки результатів виконання завдань самостійної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами фахової передвищої освіти в процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів фахової передвищої освіти. Завданням поточного контролю є перевірка рівня засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань і сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту навчального матеріалу. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю; виступів

здобувачів фахової передвищої освіти під час обговорення тих чи інших питань за змістом навчального матеріалу; у формі комп'ютерного тестування тощо.

Під час поточного контролю оцінюються:

- теоретичні знання;
- навички та уміння при виконанні практичних завдань;
- навчальний матеріал, передбачений для самостійного засвоєння: індивідуальні завдання, реферати, презентації, розрахункові, графічні роботи;
- інші види робіт, які передбачені робочою навчальною програмою.

Поточний контроль оцінюються за 4-бальною національною шкалою (2-5 балів).

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, письмового або комп'ютерного тестування) та проводиться під час навчального заняття (його частини). До модульного контролю допускаються всі здобувачі освіти. Оцінювання модульного контролю здійснюється за 4-бальною національною шкалою (2-5 балів).

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається за методикою накопичування балів за результатами поточного та підсумкового контролю знань. Розмір складових контролю дорівнює суму балів, накопичених здобувачем освіти впродовж семестру: максимальна кількість 60 балів і відповідно, набраних на екзамені максимум 40 балів.

Екзамен проводиться в усній формі, кожен варіант включає 3 питання освітнього компоненту.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які в сумі за змістовні модулі отримали не менше 40 балів і відпрацювали всі пропущені заняття.

Оцінювання підсумкового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням до оцінок за національною шкалою.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		

	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Відвідування навчальних занять є обов'язковим, основні вимоги до студентів: активність на семінарських заняттях, відпрацювання пропущених занять, допуск до підсумкового контролю; дотримання правил академічної доброчесності: самостійне виконання навчальних і контрольних завдань; правильне цитування з посиланням на автора, посилання на джерела інформації. Навчальні заняття проводяться в спеціалізованих кабінетах обладнаних мультимедійними проекторами; в закладі забезпечено необмежений вільний доступ до інформаційних ресурсів. При дистанційній або змішаній формах навчання використовується інструментарій платформи Google Classroom . Навчальні ресурси: виклад матеріалу викладачем та його конспектування студентами, плани семінарських занять, методичні вказівки та практичні рекомендації до виконання завдань, виконання самостійної роботи.			
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	Основна література 1. Колупаєва А.А. (2012): Основи інклюзивної освіти : навч.-метод. посібник. Київ : «А.С.К.». 2. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. (2011): Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. К.: Видавнича група «АТОПОЛ». 3. Коваль Л. В. (2018): Організація інклюзивного середовища у закладі освіти. In: Лапін – Сурмай – Щуцька (упорядн.): Інклюзивне навчання в Новій українській школі. Інтерсервіс, Київ, 46-49. 4. Порошенко М. А. (2019): Інклюзивна освіта: навчальний посібник. ТОВ «Агентство «Україна». Київ. 5. Порошенко М.А., Колупаєва А.А. (2018): Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. Всеукраїнська благодійна організація «Благодійний фонд Порошенка». Київ.			

6. Шутко Н., Варга М. (2018): Інклюзія для дітей з порушеннями слуху: за чи проти? In: Лапін – Сурмай – Щуцька(упорядн.): Інклюзивне навчання в Новій українській школі. Інтерсервіс, Київ, 98-101.
 7. Гриневич Л. (2019): Інклюзія для всіх: освітня політика та практика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/prezentacii/mon2019-01-25inklyuzivne.pdf>
 8. Наказ Міністерства освіти і науки України № 609 (від 08.06.2018): Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти.
 9. Наказ Міністерства освіти і науки України № 912 (від 10.01.2010): Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання.
 11. Постанова Кабінету Міністрів України № 545 (від 12 липня 2017): Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр.
 12. Закон України № 2053-VIII (від 23 травня 2017): Про внесення змін до Закону України "Про освіту" щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг.
 13. Greba Ildikó, Knobloch Beáta (2021) Inkluzív oktatás alapjai. Főiskolai jegyzet
 14. Kopp, E., Ollé J., Zágon, B-né. (2008). Tanórai differenciálás. Oktatási programcsomag a pedagógusképzés számára. Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság.
 15. Mohai Katalin és Perlusz Andrea (2017) Útmutató az integrált és inkluzív oktatáshoz a többségi pedagógus számára
 16. Vargáné Mezô Lilla (2006) Inkluzív nevelés – Az integrált oktatás jogi háttere. Kézikönyv a pedagógusképzô intézmények számára
 17. Vojnitsné Kereszty, Zs., Kókaýné Lánya M. (2008). Könyv a differenciálásról. Máshonnan – máshogyan – együtt. Kézikönyv az 1–6. évfolyamon tanítók számára. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság, Budapest
- Інтернет-ресурси**
1. <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-latasserult-tanulok-integralt-nevelesehez.pdf>
 2. https://tanitonline.hu/uploads/655/adaptacios_kezikonyv.pdf

